DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh37413>

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 23.09.2029
Kabul Tarihi: 16.05.2020
On-line Yayın: 25.06.2020

Article Type: Research article
Submitted: 23.09.2019
Accepted: 16.05.2020
Published Online: 25.06.2020

Atıf Bilgisi / Reference Information

Doğan Ö. (2020) Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müzik Beğenisine Etkisi: Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Örneği. *Journal of History School*, 46, 1974-1991.

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDEKİ MÜZİK EĞİTİMİNİN
ÖĞRENCİLERİN MÜZİK BEĞENİSİNE ETKİSİ: KAYSERİ GÜZEL
SANATLAR LİSESİ ÖRNEĞİ**

Özlem DOĞAN¹

Öz

Araştırmada Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi 11 ve 12 müzik sınıfı öğrencilerinin müzik eğitimlerinin müzik beğenilerine etkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları eğitim ile müzik beğenilerinin ne ölçüde etkilendiğinin gözlenmesi hedeflenmiştir. Araştırmada konunun kuramsal temellerinin oluşturulması aşamasında literatür taraması yapılmıştır. Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü 11 ve 12. sınıf öğrencilerine Haziran ayında anket uygulanmıştır. Söz konusu anket kişisel bilgiler ve anket soruları olmak üzere iki bölümden oluşturulmuştur. Kişisel bilgilere yönelik 3, müzik beğenilerine yönelik 12, toplam 15 anket sorusu bulunmaktadır. 11 ve 12 müzik sınıfının tamamı araştırmaya katılmıştır. 11 müzik sınıfından 22 öğrenci, 12 müzik sınıfından 18 öğrenci toplam 40 öğrenci çalışmada yer almıştır. Öğretim programları incelenerek müzik türleri hakkında yeterli bilgiye sahip olacakları düşünüldüğü için 11 ve 12. sınıf öğrencileri örneklem grubu olarak seçilmiştir. Anket verileri SPSS programından yararlanılarak değerlendirilmiştir. Çalışmada Kayseri Güzel Sanatlar Lisesindeki müzik eğitiminin 11 ve 12.sınıf müzik bölümü öğrencilerinin müzik beğenilerini tamamen etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Çalgı Eğitimi, Beğeni, Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi.

¹ Dr., Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Bölümü, ozlemdogan38@hotmail.com,
Orcid: 0000-0003-1784-3904

The Effect of Music Education in Fine Arts High School on Students' Music Tastes: Kayseri Fine Arts High School Sample

Abstract

The aim of the study is to determine the effect of music education on music tastes of 11th and 12th grade music classes of Kayseri Fine Arts High School. The aim of this study is to observe the extent to which music tastes are influenced by the students' education taken in the Fine Arts High School. In this study, literature review has been done in the stage of forming the theoretical foundations of the subject. 11th and 12th grade music department students of Kayseri Fine Arts High School have been conducted a survey. The questionnaire was composed of two parts: personal information and survey questions. There are 3 questionnaires for personal information, 12 for music tastes, and 15 in total. The students of 11th and 12th grades have been selected as the sample group because they have been thought to have enough knowledge about the types of music by analyzing the curriculums. In the study, it is concluded that the music education in Kayseri Fine Arts High School completely affects the music tastes of 11th and 12th grade students.

Keywords: Music Education, Instrument education, Taste, Kayseri Fine Arts High School.

GİRİŞ

Çin filozofu Konfüçyüs, kişiler ve toplumlar üzerinde müziğin etkisini şöyle tarif etmiştir: Bir milletin mutlu ve ahlaklı bir şekilde idare edilip edilmediğini anlamak isterseniz o memleketin müziğini dinleyiniz. Müzik devlet kurar, devlet yıkar (İçli, 1988: 221). Sanat eğitimi içerisinde yer alan müzik eğitimi, çağdaş ülkelerde önemli yere sahiptir. Ülkemizde Güzel Sanatlar Liseleri ortaöğretim düzeyinde müzik eğitimi veren kurumlar arasında yer alır. İlki 1989 yılında İstanbul'da açılmıştır. Güzel Sanatlar Liselerinin mesleki müzik eğitimi adına temel oluşturduğu söylenebilir.

Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümlerinde, "Müzikle Bütünlük" ilkesi esastır. Yaşam; bilgisel, felsefesal, sanatsal, bilimsel, tekniksel, endüstriyel ve ekonomik boyutlarıyla bir bütündür. Bu bütünlük içinde en büyük ağırlık hiç kuşkusuz "Sanatsal boyut"tır (Uçan, 1996: 75). Güzel Sanatlar Lisesindeki eğitimin sanatsal boyutu müzik icrası, kültürü, tarihi ve beğenisi olarak öğrenciyi biçimlendirmektedir. Müzik bölümü öğrencisi aldığı müzik eğitimi ile zamanla müzik beğenisini de oluşturmaya başlar.

Müzik Beğenisi

Beğeni; güzel veya çirkin yargısını verdiren duygu, zevk demektir (TDK). Müzik beğenisi ise müzik türleri içerisinde bireylerin kendilerinde güzel-çirkin, iyi-kötü duygularını uyandırma durumu olarak tanımlanabilir. İnsan, anne karnından başlayarak ses olgusuyla karşılaşmaktadır. Bebeğin burada öncelikle duyduğu kalp atışlarının ve organizmanın diğer hareketlerinin oluşturduğu sesler ve ritmik oluşumlardır (Senemoğlu, 2004: 40). Daha sonraki dönemde ise bebek çevresinde dinlenen müziklerden etkilenecektir. Bir bireyin müzik beğenisinin oluşumunda ilk aşamanın, ebeveynlerin yani ailenin evde dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin etkisinde şekillendiğini söylemek mümkündür (Behne, 1997: 346).

İnsan yaşamı boyunca müzik ortamının içinde bulunur. Çocukların ve gençlerin sağlam ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır (Öz, 2001: 104).

Müzik beğenisi bireyin ailesinde, arkadaş çevresinde, internette karşısına çıkan müzik türlerinden kendine göre güzel olanları ayırt etmesi ile oluşur. Ergenlik dönemindeki bireyler için müzik, sosyalleşmenin bir parçası olarak düşünülebilir. Bu dönemde bireyler kendilerini ifade etme aracı olarak müziği kullanırlar. Bu dönemdeki gençlerin müzik tercihlerinde, dikkate değer bir şekilde, sadece birkaç sayıda müzik türüne odaklanma ve diğer müzik türlerinin çoğunu reddetme şeklinde tam anlamıyla bir ergenlik kırılma noktası tespit edilmiştir (Behne, 1997: 346). Ergenlik sürecinde okul hayatının da devam etmesi ile internette karşılaştığı, ailesinde, arkadaş çevresinde dinlenen müzik, bireyin müzik beğenisinin oluşmasında ya da zamanla değişmesinde önemli yere sahiptir. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri de bu yaş grubu içerisinde. Güzel Sanatlar Liseleri, öğrencilerini yetenek sınavıyla almakta olan kurumdur. Öğrenciler alan ders ağırlıklı eğitim görerek kendilerini sanatta geliştirmektedirler. Burada batı müziği, Türk halk ve sanat müziği, çalgı, piyano, vb. müzik alan dersleri okutulmaktadır (MEB). Güzel Sanatlar Lisesinde eğitim gören öğrencilerin müzik beğenileri sadece arkadaş ortamı, aile ortamı ya da internetle değil aynı zamanda aldıkları müzik eğitimiyle de şekillenmektedir. Bireyler önce eğitimleri için dinledikleri müzikleri, daha sonra beğenerek dinledikleri türler arasına eklemektedirler. Temel eğitim döneminde yalnızca haftada bir saat olan müzik dersinin Güzel Sanatlar Lisesinde çeşitlendirilerek artması bireyin farklı müzik türlerini tanımasına sebep olmaktadır. Güzel Sanatlar Lisesinde çalgı, piyano, sanat ve halk müziği, dünya müzikleri dersleri öğrencinin eğitimi için dinlemesi gereken türlerin çeşitli olması gerektiğinin göstergesidir. Bu lisede, öğrencilerin temel eğitimde okul ortamı, arkadaş çevresi, ailesi ve internet ortamında dinlenen müzikler ortaöğretimde çeşitlenerek müzik eğitimi almaları müzik

Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müzik Beğenisine Etkisi:
Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Örneği

beğenilerinde farklılaşmaya yol açmaktadır. Bu husustan yola çıkılarak Güzel Sanatlar Lisesindeki öğrencilerin müzik beğenilerine müzik eğitimlerinin etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmada 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimlerini tamamlamaya yakın olduğu, öğretim programlarından yararlanılarak farklı müzik türlerinin 11 ve 12. sınıfta müzik eğitimlerine dâhil edildiği için bu iki sınıf üzerinde çalışma yapılmıştır.

Amaç ve Önem

Bu araştırmada, Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin liseye başlamadan önce ve lisedeki müzik beğenilerinin, eğitimleri ile değişikliğe uğrayıp uğramadığının tespiti amaçlanmaktadır. Müzik beğenisi alanında birçok akademik çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma, Güzel Sanatlar Lisesi müzik eğitiminin öğrencilerin müzik beğenisine etkisinin tespitinin literatüre katkıda bulunması yönünden önemlidir.

Sayıtlar

Bu araştırmada;

1. Uygulanan ölçme aracının (anketin) araştırmanın amacına uygun olduğu,
2. Ölçme aracının uygulanmasına ayrılan sürenin yeterli olduğu,
3. Örneklem grubunda yer alan öğretmenlerin gerçek durumu yansıttıkları, sayıtlarından hareket edilmiştir.

Sınırlılıklar

Araştırma Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi 2018-2019 eğitim öğretim yılı 11-12. sınıf müzik bölümü öğrencilerinin liseye başlamadan önce ve lisedeki müzik beğenilerinin, eğitimleri ile değişikliğe uğrayıp uğramadığının tespiti ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması konularına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırmada konunun kuramsal temellerinin oluşturulması aşamasında literatür taraması yapılmış ve bunun yanında Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümünde öğrenim gören öğrencilere anket uygulanmıştır. Bu nedenle araştırma betimsel niteliktedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü öğrencileri; örneklemini ise 11 ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Öğrencilere anket uygulamasından önce öğrencilerle ön görüşme yapılmıştır. Araştırmada veriler, öğrencilerin müzik beğenilerine müzik eğitimlerinin katkısı değerlendirilmek için araştırmacı tarafından geliştirilen anketin, 2018-2019 öğretim yılının Haziran ayında Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi 11-12 müzik sınıfı öğrencilerine uygulanarak toplanmıştır. Söz konusu anket kişisel bilgiler ve anket soruları olmak üzere iki bölümden oluşturulmuştur. Kişisel bilgilere yönelik 3, müzik beğenilerine yönelik 12, toplam 15 anket sorusu bulunmaktadır.

Anketlerde soru sorarken tanımlanmak istenen bilgileri içeren cevapların üretilmesi geçerliliği, ölçüm sürecinin tekrarlanması halinde benzer sonuçların elde edilmesi güvenilirliği göstermektedir (OMU). Bu çalışmada anketin geçerliliğinin sağlanması açısından sorular açık ve anlaşılır hazırlanmıştır. Öğrencilere araştırmada cevap aranan konulara yönelik sorular sorulmuştur. Anketin güvenilirliği ise öğrencilerle yapılan ön görüşmelere verilen cevaplar ile ilişkilendirilerek sağlanmıştır.

11 ve 12 müzik sınıfının tamamı araştırmaya katılmıştır. 11 müzik sınıfından 22 öğrenci, 12 müzik sınıfından 18 öğrenci toplam 40 öğrenci çalışmada yer almıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan sorulara yönelik olarak toplanan veriler, önce veri kodlama formatına işlenmiş, daha sonra bilgisayara aktarılan veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümlemeler için SPSS (The Statistical Packet for The Social Science) programından yararlanılmıştır.

Ölçekte yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) düşüncesinden hareketle seçeneklere ilişkin sınırlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Seçenek Sınırı:

Hiç Katılmıyorum (1)	1,00–1,79
Az Katılıyorum (2)	1,80–2,59
Kısmen Katılıyorum (3)	2,60–3,39
Büyük Ölçüde Katılıyorum (4)	3,40–4,19
Tamamen Katılıyorum (5)	4,20–5,00

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular ve bu bulgulara dayanılarak yapılan yorumlar yer almaktadır.

1. Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu alt bölümde örneklem grubundaki öğrencilerin kişisel bilgilerine ait bulgular tablolar halinde yer almaktadır.

Tablo 1.1.
Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyetleri

Cinsiyet	f	%
Kadın	24	60
Erkek	16	40
Toplam	40	100

Örneklem grubundaki öğrencilerin %60'ı kadın, %40'ı erkektir. Buna göre grubun çoğunluğunun kadından oluştuğu söylenebilir.

Tablo 1.2.
Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Sınıfları

Sınıf	f	%
11 Müzik	22	55
12 Müzik	18	45
Toplam	40	100

Örneklem grubundaki öğrencilerin %55'i 11.sınıf, %45'i 12.sınıftadır. Grubun çoğunluğunun 11. sınıf öğrencilerine ait olduğu söylenebilir.

Tablo 1.3.
Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Yaşları

Yaş	f	%
16	6	15
17	21	52,5
18	13	32,5
Toplam	40	100

Örneklem grubundaki öğrencilerin %15'inin 16 yaşında, %52,5'inin 17 yaşında, %32,5'inin 18 yaşında olduğu görülmüştür. Buna göre grubun çoğunluğunun 17 yaşında olduğu söylenebilir.

2. Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Müzik Beğenilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu alt bölümde örneklem grubundaki öğrencilerin müzik beğenilerine ilişkin sorularına yönelik bulgular ve yorumlar tablolar halinde yer almaktadır.

Tablo 2.1.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde Aldığı Eğitimin Müzik Beğenilerindeki Değişime Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	24	60		
Büyük Ölçüde Katılıyorum	13	32,5		
Kısmen Katılıyorum	2	5	4,48	,816
Az Katılıyorum	-	-		
Hiç Katılmıyorum	1	2,5		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin, Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları eğitimin müzik beğenilerini %60'ının tamamen değiştirdiği, %32,5'inin büyük ölçüde değiştirdiği, %2,5'inin kısmen değiştirdiği, %2,5'inin hiç değiştirmedeği görülmektedir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin çoğunluğu, Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları eğitimin müzik beğenilerini tamamen etkilediği ($\bar{x}=4,48$) söylenebilir.

Öğrenciler Güzel Sanatlar Lisesinde müziğin birçok alanında eğitim almaktadırlar. Öğrenciler; müzik kültürü, müzik biçimleri, batı müziği teori uygulaması, Türk halk müziği teori uygulaması, Türk sanat müziği teori uygulaması, piyano, çalgı eğitimi, batı müziği çalgı toplulukları, Türk müziği çalgı toplulukları gibi derslerle müzik beğenilerinin değiştiğini belirtmişlerdir.

Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müzik Beğenisine Etkisi:
Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Örneği

Tablo 2.2.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde Aldıkları Çalgı Eğitiminin Müzik Beğenilerine Etkisine Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	25	62,5	4,48	,877
Büyük Ölçüde Katılıyorum	12	30		
Kısmen Katılıyorum	1	2,5		
Az Katılıyorum	1	2,5		
Hiç Katılmıyorum	1	2,5		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin, Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları çalgı eğitiminin müzik beğenilerini %62,5 tamamen, %30'unun büyük ölçüde , %2,5'inin kısmen, %2,5'inin az, yine %2,5'inin hiç değiştirmedığını belirtmiştir. Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin çoğunluğu, çalgı eğitiminin müzik beğenilerini tamamen ($\bar{x}=4,48$) etkilediğini ifade etmişlerdir. Müzik eğitiminde amaçlara ulaşmak için çalgılardan faydalanılması hem etkili ve verimli müzik eğitiminin vazgeçilmez unsuru hem de düzeyli, kalıcı ve gelişimlere açık müzik eğitiminin olmazsa olmaz koşuludur (Bulut, 2004: 199). Anket uygulamasından önce öğrencilerle yapılan ön görüşmelerde öğrenciler, çalgı eğitimlerine katkı sağlaması için daha çok, çalgılarının yer aldığı müzikleri dinlemeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Kayseri Güzel Sanatlar Lisesinde öğrencilerin büyük bir bölümü daha önce çalmadıkları, hiç bilmedikleri, sadece isimlerini duydukları çalgıların eğitimini almaya başlamışlardır. Bu yüzden lise döneminden önce dinlemedikleri müzik türlerini buradaki çalgı eğitimi desteklemek için dinledikleri görülmüştür.

Tablo 2.3.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Başlamadan Önce Ailesinin Müzik Beğenisinin Kendi Müzik Beğenisine Etkisi Üzerine Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	5	12,5	3,03	1,143
Büyük Ölçüde Katılıyorum	7	17,5		
Kısmen Katılıyorum	16	40,0		
Az Katılıyorum	8	20,0		
Hiç Katılmıyorum	4	10,0		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başlamadan önce ailelerinin müzik beğenilerinin kendi müzik beğenilerini %12,5 tamamen, %17,5 büyük ölçüde, %40 kısmen, %20 az etkilediği, %10'u hiç etkilemediği görüşündedir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başlamadan önce ailelerinin müzik beğenilerinin kendi müzik beğenilerini kısmen ($\bar{x}=3,03$) etkilediği görülmektedir.

Toplulun en küçük yapı taşı ailedir. Anne-baba ve çocuğun oluşturduğu küçük bir topluluk olan aile, bireyin yaşamında en önemli yeri teşkil etmektedir. Çocuk, çoğunlukla aile ortamı içinde bulunmaktadır. Bu nedenle anne-babalar, çocuklarının eğitimi üzerinde en etkili ve önemli eğitimciler olarak görülmektedirler (Bridge, 2001: 18). Sağlıklı, başarılı, mutlu ve topluma faydalı çocuklar yetiştirmeyi arzu eden anne-babaların çocuk üzerindeki sorumlulukları onun temizlik, beslenme, giyinme gibi ihtiyaçlarıyla sınırlı değildir. Anne-baba-çocuk arasındaki etkileşim, çocuğun davranışlarını biçimlendirmede önemli rol oynamaktadır (Özyürek, 2004: 72). Çocuğun alışkanlıkları, ilgileri aile ortamında anne, baba ve kardeşten etkilenecek şekilde şekillenir. Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri liseye başlamadan önce ailenin müzik beğesinden kısmen etkilendiklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin müzik beğenisinde ailelerinin tercihlerinin etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 2.4.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başladıktan sonra Ailenin Müzik Beğenisinin Öğrencinin Müzik Beğenisine Etkisi Üzerine Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	6	15,0	2,98	1,310
Büyük Ölçüde Katılıyorum	8	20,0		
Kısmen Katılıyorum	12	30,0		
Az Katılıyorum	7	17,5		
Hiç Katılmıyorum	7	17,5		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başladıktan sonra ailelerinin müzik beğenilerinin kendi müzik beğenilerine etkisini %15'i tamamen, %20'si büyük ölçüde, %30'u kısmen, %17,5'i az katılıyorum, %17,5'i hiç katılmıyorum olarak cevap verdiği görülmektedir.

Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müzik Beğenisine Etkisi:
Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Örneği

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başladıktan sonra ailelerinin müzik beğenilerinin kendi müzik beğenilerini kısmen ($\bar{x}=2,98$) etkilediği görülmektedir. Araştırmada bu soru bir önceki soruyla bağlantılı olarak kasıtlı olarak sorulmuştur. Elde edilen bulguların ikisinde de aynı olduğu görülmüştür.

Tablo 2.5.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Başlamadan Önce Dinledikleri Müzik Türleri ile Şu Anda Dinledikleri Müzik Türlerinin Farklılığı Üzerine Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	17	42,5	3,75	1,373
Büyük Ölçüde Katılıyorum	8	20,0		
Kısmen Katılıyorum	7	17,5		
Az Katılıyorum	4	10,0		
Hiç Katılmıyorum	4	10,0		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başlamadan önce dinlediği müzik türlerinin farklılığına %42,5'i tamamen, %20'si büyük ölçüde, %17,5'i kısmen, %10'u az katıldığını, %10'u hiç katılmadığını belirtmiştir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başladıktan sonra dinlediği müzik türlerinin büyük ölçüde ($\bar{x}=3,75$) farklılaştığı görülmektedir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğretim programında öğrencilerin farklı müzik türlerini tanımasını, onlar hakkında ayrıntılı bilgi edinmesini sağlayacak dersler uygulanmaktadır. Öğrenciler hem kişisel hem de öğrenim hayatına katkıda bulunması için farklı müzik türlerini dinlemektedirler. Bunun sonucu olarak öğrencilerin lisedeki eğitimleri ile daha önce dinlemedikleri müzik türlerinin ilgi alanlarına dâhil edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 2.6.

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Başlamadan Önce Dinledikleri Müzik Türlerinin Az Olmasına Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	23	57,5		
Büyük Ölçüde Katılıyorum	9	22,5		
Kısmen Katılıyorum	5	12,5		
Az Katılıyorum	1	2,5	4,25	1,104
Hiç Katılmıyorum	2	5,0		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başlamadan önce dinledikleri müzik türlerinin daha az olmasına yönelik görüşlerini %57,5'i tamamen %22,5'i büyük ölçüde %12,5'i kısmen, %2,5'i az katılıyorum, %5'i hiç katılmıyorum olarak belirtmiştir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başlamadan önce dinledikleri müzik türlerinin az olduğuna tamamen ($\bar{x}=4,25$) katıldıkları söylenebilir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğretim programında öğrencilerin farklı müzik türlerini tanımasını, onlar hakkında ayrıntılı bilgi edinmesini sağlayacak dersler uygulanmaktadır. Öğrenciler hem kişisel hem de öğrenim hayatına katkıda bulunması için farklı müzik türlerini dinlemektedirler. Bunun sonucu olarak öğrencilerin lisedeki eğitimleri ile daha önce dinlemedikleri müzik türlerinin ilgi alanlarına dâhil edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 2.7.

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Başladıktan Sonra Müzik Türleri Hakkında Bilgilerinin Artmasına Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	34	85,0		
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	10,0		
Kısmen Katılıyorum	1	2,5		
Az Katılıyorum	1	2,5	4,78	0,620
Hiç Katılmıyorum	-	-		
Toplam	40	100		

Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müzik Beğenisine Etkisi:
Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Örneği

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başladıktan sonra müzik türleri hakkında bilgilerinin artmasına %85'i tamamen, %10'u büyük ölçüde, %2,5'i kısmen katıldığını %2,5'i hiç katılmadığını belirtmiştir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başladıktan sonra müzik türleri hakkındaki bilgilerinin tamamen ($\bar{x}=4,78$) arttığı söylenebilir.

Güzel Sanatlar Lisesi müzik eğitiminde farklı müzik türleri ile ilgili derslerin yer alması, öğrencilerin müzik beğenilerini oluşturmada önemli yere sahiptir. Bu soru ile öğrencilerin eğitimlerinde aldıkları müzik türleri çeşitliliğinin müzik beğenilerine olan etkisi görülmektedir.

Tablo 2.8.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde Aldıkları Eğitim Sayesinde Farklı Bestecileri Dinlemelerine Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	29	72,5	4,53	0,960
Büyük Ölçüde Katılıyorum	7	17,5		
Kısmen Katılıyorum	1	2,5		
Az Katılıyorum	2	5,0		
Hiç Katılmıyorum	1	2,5		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları eğitim sayesinde farklı bestecileri dinlemelerine %72,5'i tamamen, %17,5'i büyük ölçüde, %2,5'i kısmen, %5'i az katıldığını , %2,5'i hiç katılmadığını belirtmiştir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesi eğitimleri sayesinde tamamen ($\bar{x}=4,53$) farklı bestecileri dinledikleri söylenebilir.

Öğrenciler, çalgı, piyano, Türk sanat müziği koro, Türk halk müziği koro, batı müziği koro eğitimlerinde yer alan repertuvarlarla farklı bestecileri dinlemektedirler. Öğrencilerle yapılan ön görüşmelerde de bestecilerin teknikleri ve sitilleri müzik beğenilerini etkilediği söylenebilir.

Tablo 2.9.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde Aldıkları Eğitim Sayesinde Farklı Yorumcuları Dinlemelerine Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	19	47,5		
Büyük Ölçüde Katılıyorum	14	35,0		
Kısmen Katılıyorum	4	10,0		
Az Katılıyorum	2	5,0	4,20	0,992
Hiç Katılmıyorum	1	2,5		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları eğitim sayesinde farklı yorumcuları dinledikleri sorusuna %47,5'i tamamen, %35'i büyük ölçüde, %10'u kısmen, %5'i az katıldığını, %2,5'i hiç katılmadığını belirtmiştir. Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesi eğitimleri sayesinde tamamen ($\bar{x} = 4,20$) farklı yorumcuları dinledikleri söylenebilir.

Müzik eğitiminde dinlemenin yeri oldukça önemlidir. Türkiye'deki müzik eğitimi ortaöğretim müzik öğretim programında da dinleme öğrenme alanı yaklaşık %50 olarak görülmektedir (MEB). Öğrenciler farklı yorumcuları müzik eğitimlerine katkıda bulunması için dinledikleri gibi aynı zamanda beğendikleri yorumcuların müzik türlerini de dinlemektedirler. Bunun sonucu olarak farklı müzik türlerinde, farklı yorumcular dinleyerek müzik beğenilerini geliştirmektedirler.

Tablo 2.10.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde Aldıkları Eğitimin Müzik Beğenilerini Hiç Etkilemediğine Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	-	-		
Büyük Ölçüde Katılıyorum	1	2,5		
Kısmen Katılıyorum	2	5,0		
Az Katılıyorum	8	20,0	1,38	0,705
Hiç Katılmıyorum	29	72,5		
Toplam	40	100		

Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müzik Beğenisine Etkisi:
Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Örneği

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları eğitimin müzik beğenilerini hiç etkilemediğine yönelik görüşleri %2,5'i büyük ölçüde, %5'i kısmen, %20'si az katılıyorum, %72,5'i hiç katılmıyorum olarak ifade etmişlerdir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde, öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları eğitimin müzik beğenilerini çok etkilediği ($\bar{x}=1,38$) söylenebilir.

Müzik eğitimi, bireyin içinde yaşadığı, her gün yüz yüze olduğu müziksel çevresiyle sağlıklı bir etkileşimde bulunabilmesini, müziğin yaratım, üretim, yorum, kullanım ya da tüketimine doğrudan ya da dolaylı olarak, bilinçli ve bilgili olarak katılabilmesini ve giderek müziksel yaşamın gelişmesine katkılarda bulunabilmesi için gerekli davranışlarla donatılmasını amaçlamalıdır (Uçan, 1997: 15). Öğrencinin müzik eğitimi ile müzik türlerine bilinçli ve bilgili yaklaşması müzik tercihlerini oluşturmada önemli etkindir. Birey dinlediği müzik türlerini sorgulayıcı, araştırıcı şekilde seçmektedir. Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinde müzik beğenilerini şekillendirmede müzik eğitimlerinin etkisinin büyük olduğu görülmektedir.

Tablo 2.11.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Başlamadan Önce Müziği Sadece Zevk ve Eğlence İçin Dinlemesine Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	15	37,5	3,50	1,485
Büyük Ölçüde Katılıyorum	7	17,5		
Kısmen Katılıyorum	7	17,5		
Az Katılıyorum	5	12,5		
Hiç Katılmıyorum	6	15,0		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başlamadan önce müziği sadece zevk ve eğlence için dinlemesine % 37,5'i tamamen, %17,5'i büyük ölçüde, %17,5'i kısmen, %12,5'i az katılıyorum, %15'i hiç katılmıyorum olarak cevaplandırmıştır.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde, öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesi'ne başlamadan önce büyük ölçüde ($\bar{x}=3,50$) müziği sadece zevk ve eğlence için dinledikleri söylenebilir.

Öğrencilerle yapılan ön görüşmelerde temel eğitimde müziği; radyo, televizyon, internet ortamında vakit geçirmek ve eğlence için bir araç olarak dinlediklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler, Güzel Sanatlar Lisesinde aldıkları müzik eğitimleri ile besteciler, yorumcular ve türler hakkında bilgi edinerek bilinçli bir müzik dinleyicisi haline geldiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 2.12.

Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesi'ne Başladıktan Sonra Müziği Eğitimlerine Katkıda Bulunması İçin de Dinlediklerine Yönelik Görüşleri

Seçenekler	f	%	$\bar{x}$	ss
Tamamen Katılıyorum	24	60,0	4,51	0,683
Büyük Ölçüde Katılıyorum	11	27,5		
Kısmen Katılıyorum	5	12,5		
Az Katılıyorum	-	-		
Hiç Katılmıyorum	-	-		
Toplam	40	100		

Örneklem grubundaki öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesi'ne başladıktan sonra müziği eğitimlerine katkıda bulunması için %60'ı tamamen, %27,5'i büyük ölçüde, %12,5'i kısmen dinlediğini ifade etmiştir.

Belirtilen görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde, öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine başladıktan sonra müziği ($\bar{x}=4,51$) tamamen eğitimlerine katkıda bulunması için dinledikleri söylenebilir.

Müzik eğitimi; "bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme sürecidir" (Uçan, 1994: 30). Güzel Sanatlar Lisesinde müzik eğitiminin müzik beğenisini etkilemesini öğrencinin kendi yaşantısını amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme süreci içerisine dahil ettiğinin örneği olarak verilebilir. Müzik eğitimi ile bilinçlenen öğrenci, müziği; bestecisi, icracısı, armonisi, söz-müzik uyumu kısacası eğitimine katkıda bulunması için dinlemektedir. Bu da Güzel Sanatlar Lisesi öğrencisinin müzik beğenisinin müzik eğitimiyle şekillendirdiğini ifade eder.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

2018-2019 Eğitim Öğretim yılında Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimlerinin müzik beğenisine etkisini tespit etmek için uygulanan anket değerlendirilmiştir. Anketin değerlendirilmesi ile

- 1) Güzel Sanatlar Lisesi öğretim programında farklı müzik türlerini kapsayan derslerin (Türk halk müziği, Türk sanat müziği, batı müziği, vb.) eğitimi verilmesi öğrencilerin bilgili ve donanımlı olmasının yanı sıra müzik beğenilerini de etkilediği,
- 2) Öğrencilerin çalgı ve piyano eğitimlerine katkıda bulunması için dinledikleri müzik türlerinin müzik beğenilerini etkilediği,
- 3) Güzel Sanatlar Lisesine başlamadan önce ailelerinin müzik beğenilerinden etkilendikleri fakat müzik eğitimi almaları ile kendi müzik beğenilerini oluşturdıkları,
- 4) Güzel Sanatlar Lisesindeki müzik eğitimleri ile öğrendikleri müzik türlerinin, müzik beğenilerini etkilediği, bu sonuç
- 5) Güzel Sanatlar Lisesindeki müzik eğitimlerine katkıda bulunması için dinledikleri besteci ve yorumcuların müzik beğenilerini etkilediği,
- 6) Öğrencilerin müzik beğenilerinin önceden sadece zevk ve eğlence üzerine kurulu olduğu, Güzel Sanatlar Lisesindeki müzik eğitimleri ile gelişerek daha bilinçli şekle dönüştüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmalarda müzik eğitiminin öğrencilerin müzik beğenilerine etkisini gösteren benzer çalışmalara da rastlanmıştır. Kılıç'ın (2004) çalışmasında Gazi, İnönü ve Niğde Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı birinci sınıf öğrencilerinin müziksel tercihlerinde ilk sırayı Avrupa müziğini aldığı saptanmıştır. Araştırmacı, öğrencilerin Avrupa müziğini tercih etmelerini mesleki müzik eğitimi almalarının sonucu olarak belirtmiştir. Ulutürk'ün (2007) Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri isimli çalışmasında örneklem grubundaki öğrencilerin J.S. Bach ve Mozart'ı dinledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacı, öğrencilerin bu bestecileri dinlemelerini aldıkları çalgı eğitiminden kaynaklı olduğunu vurgulamıştır. Öğrencilerin müzik eğitimleri nedeniyle bu bestecileri tanıdıkları ifade edilmiştir. Kılıç ve Ulutürk'ün bu çalışması öğrencilerin aldıkları müzik eğitiminin müzik beğenilerini etkilediğini göstermektedir.

Bu araştırmada, Güzel Sanatlar Lisesindeki müzik eğitiminin öğrencilerin müzik beğenisini üzerinde etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Öğretim programlarında

müzik türlerinin çeşitliliği bu etkiyi daha da güçlü hale getirdiği düşünülmektedir. Ayrıca Güzel Sanatlar Lisesinde farklı müzik türlerinde müzik eğitimi verilmesinin öğrencilerin müzik beğenilerini bilinçli şekilde oluşturmalarına katkıda bulunduğu da söylenebilir.

Araştırma yaygınlaştırılarak farklı bölgelerdeki Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanabilir. Bu çalışma Güzel Sanatlar Liselerine yeni başlayan 9. sınıf öğrencilerine uygulanarak aynı öğrencilere 12. sınıfta yine aynı çalışma yapılarak dört sene boyunca aldıkları müzik eğitimlerinin müzik beğenilerine etkisi tespit edilebilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Behne, K.E. (1997). Musikpräferenzen und Musikgeschmack, Musikpsychologie. *Ein Handbuch* (Ed. Bruhn, H., Oerter, R. & Rösing, H.). Rowohlt Taschenbuch Verlag.
- Bridge, H. (2001). Increasing parental involvement in the preschool curriculum: What an action research case study revealed. *International Journal of Early Years Education*, 9 (1), 5-21.
- Bulut, D. (2004). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda alınan piyano eğitiminin müzik öğretmenliğinde kullanılabilirliği. *1924–2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, 7–10 Nisan.
- Kılıç, I. (2004). Üniversitelerin güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi dalı anabilim/ana sanat birinci sınıf öğrencilerinin kişisel profilleri üzerine bir araştırma. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*.
- MEB (2018). Müzik Dersi Öğretim Programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201821152226520-9-12-Müzik%20Öğretim%20Programı%2020180121.pdf>, Erişim tarihi: 29.04.2019
- MEB (2019). www.ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/03111224_ooky.pdf. Erişim tarihi: 08.05.2019.
- OMU https://personel.omu.edu.tr/docs/ders_dokumanlari/1030_32625_1500.pdf, Erişim tarihi: 02.06.2020

Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müzik Beğenisine Etkisi:
Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi Örneği

- Özyürek, A. (2004). *Kırsal Bölge ve Şehir Merkezinde Yaşayan 5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Anne-Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin rolü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(14), 101-106.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim; Kuramdan Uygulamaya*. Gazi Kitabevi.
- Selahattin İ. (1988). İnsanın Vasıf Dokusunun Geliştirilmesinde Müziğin İşlevi, *1. Müzik Kongresi Bildirisi*, Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, 221-222.
- Türk Dil Kurumu (2019). Beğeni kelimesinin tanımı. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=BE%C4%9EEEN%C4%B0, Erişim tarihi: 17.05.2019
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi*. Müzik ansiklopedisi yayınları.
- Uçan, A. (1996). 20.Yüzyıl eşiğinde Türkiye AGSL müzik bölümleri; Genel Durum–Sorunları–Çözümler. *1. Uluslararası A. G. S. L Müzik Bölümleri Sempozyumu*, Uludağ Üniversitesi yayınları.
- Ulutürk, N. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.